

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Évesre 12 korona. Félférvé 6 korona. Negyed
évesre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közölünk

A jövő kérdései

A háborúnak nemcsak politikai evolúció lesz az eredménye, hanem gazdasági, sőt lőkép ilyen.

Valószínű, hogy a magánvállalkozások gyökeres megreformálása fog kerüszülni. Valószínű, hogy az összes mindennemű katonai munició készítését a magánvállalat kezébe kiviszik, mivel annak, hogy épen a katonai készületek előállítását a magánvállalat kezében hagyják, ellene szól a moralis is. Szabad-e annak a magánosnak abból a gyilkos ördöklésből, a mely a háboru nyomán jár, hasznot húzni? Szabad-e annak a magánvállalatnak a háboruért azért örülni, mert ez vállalatát felvirágoztatja? De még ettől a moralis szemponttól eltekintve, nem magától értetődő-e az, hogy állam lássa el magát mindazzal, ami szükséges ahhoz hogy népe boldogulását, szóval a tartó békét biztosítsa. Hiszen háboru után a magánvállalatoknak tág tere nyílik gazdasági életünk felvirágzása terén. És itt lőkép mezőgazdaságunk felvirágzására gondolunk. Mezőgazdaságunkat modern, nyugati nivóra kell emelni. Mai improduktivitásából ki kell emelni. Már a háboru előtti években, de lőkép a háboru alatt oly elviselhetetlenné vált a drágaság, hogy itt feltétlenül tenni kell valamit, mert különben a fix fizetési ember a Sanyaru Vendel sorsára jut majd. De a drágaságnak nem egyetlen oka mezőgazdaságunk mai improduktivitása, hanem oka egész közgazdasági rendszerünk. Ugyanis egész közgazdasági rendszerünk, gazdasági mai alárendeltségünk egy csapással és gyökeresen megváltozna mezőgazdaságunk mai improduktivitásának, vagy nem kellő produktivitásának megjavulásával.

Es minő hatalmas gyári, ipari, kereskedelmi fellendülés követne ezt a rendszerváltozást. A legkülönfélébb nyerstermények feldolgozása itt történhetne, nem kellene azokat potom áron kivinni, hogy kikészítve jó drágán behozzuk. Iparunk fellendülése nyomán gazdasági es anyagi jólét költözödné országunkba, ebbe a valóban tejjel-mézrel folyó Kanaánba. Hatalmas lépésekkel történnek gazdasági függetlenségünk felé. Ennek a gazdasági függetlenségnek megalapo-

zásához feltétlenül szükséges egy szilárd és céltudatos közgazdasági politikának a kialakulása. Mivel pedig mezőgazdasági ország vagyunk, ennek a helyes mederbe való terelésétől függ ipari és kereskedelmi fejlődésünk is.

Mezőgazdaságunk produktívabbá tétele szükséges a jövő miatt, ha tekintetbe vesszük a háboru mindinkább gazdasági jellegét és a kieheztetési problémát. Ha Németország átlagtermését elérhetnők mezőgazdaságunk fellendülése után, akkor bárminő veszedelemnek nyugodtan nezhettünk a semébe, mert akkor természetlegünk egész Európa terméshányát egymagában képes fedezni.

A háboru, amilyen vérző sebeket üt is, de talán fakadó, virágzó élet fog a véráztatott talajból kisarjadni, megteremtven egy gazdaságiilag hatalmasabb, független, boldog Magyarországot.

Az új helyi polgárőrség

Miért nem jelentkezik a hadiszolgálat alól felmentettek? — Nehézség a szolgálat ellátása körül.

Az új helyi polgárőrség 1915. január 1-én óta teljesíti híven és pontosan az önként magára vállalt kötelességet, a szolgálat ellátása azonban egyre nehezebb lesz az időközben történt bevonulások folytán, amelyek a polgárőrség kötelekeiből. Most pedig ugyancsak fontos feladat harui az önkéntes őrségre, mert hiszen közelednek már a hosszú éjszakák, de még utjabban ismét többeket besoroztak a rendőrök közül is egy-egy nagyobb szükség van a polgárőrség közbiztonsági működésére.

Ily körülmények között nagyon helyesnek kell taitanunk a rendőr kapitánynak a polgárőrség parancsnokságához intézett átiratát, amelyben szigorú kényszereszközök alkalmazását helyezi kiállításba arra az esetre, ha a polgárőrség működésében hiányok merülnének fel.

Itt adjuk a kapitány átiratát mentő gyanúát azok részére, akik még mindig vonakodnak betépni ebbe a testületbe:

A polgárőrség tek. Parancsnokságának.

A parancsnokság feljelentéséből sajnosan kell tapasztalnom azt, hogy elismerés a kivételeknek, igen sokan vannak az őrség tagjai között olyanok, akik valóban esély megterheléssel járó szolgálatukat is hanyagul vagy éppen nem teljesítik.

A feljelentettek rendszerint megintésben részesülnek, többeket pedig akik elfogadhatók ok nélkül többször mulasztottak, megbírságotlalt.

Ebből az alkalmából megkeresem a tekintetes Parancsnokságot,

szíveskedjék az őrség valamennyi tagját figyelmeztetni, hogy különösen mostan a hosszabb éjjelek beálltával kötelességeiket letett esküjükhöz híven és mindenkor pontosan teljesítsék, mert ha a polgárőrség tagjaiban a kötelességérzet lanyhulni fog és nem fog és nem tud megfelelni hivatásának: az 1914. XLI. tc. alapján kényszerülnek a meghatalmazást kieszközölni arra, hogy közbiztonsági és közegészségi szolgálatra mint pl. hidak, műtárgyak, középületek felügyelőre, fertőzött házak őrsőre, stb. nehéz szolgálatokra minden 60 éven aluli alkalmas egyént szükség esetén katonai vagy csendőri karhatalommal rendeljék ki szolgálatra.

Megkeresem továbbá a tekintetes Parancsnokságot az iránt, hogy ezen intézkedés fogatósítása előtt szíveskedjék pontos nyilvántartást vezetni, azokról a polgári örökről, akik kötelességeiket hanyagul teljesítik, hogy ezeknek hadimunkára leendő kirendelése iránt intézkedhessen.

Végül megkeresem a Parancsnokságot az iránt, hogy tekintettel a hosszabodó éjjelekre, szept. 1-től esti 9 óratól éjjeli 3 óráig tartó szolgálat beosztása iránt intézkedni szíveskedjék.

A tekintetes Parancsnokság intézkedéséről értesítést kérek

Schmidt Lajos
rendőrőrkapitány.

— aug. 24.

A barakk üdvözlése Ófelsége születésnapján. Ófelsége születésnapján gróf Mailáth József miniszteri biztos a következő üdvözlő táviratot intézte Schönbrunnba:

Gróf Paar főhadsegéd O-x-elencijának Schönbrunn.

A sátoraljújhelyi katonai betegmegfigyelő állomás, áthatva Ófelsége legmagasabb születésnapjának ünnepélyességétől, a betegek és sebesültek hódolatteljes imáit és kívánatait tolmácsolja: Vajha adna a Mindenható vitéz seregünknek további győzelmeket, hogy ezáltal az egész nemzetnek békét és szerencsét biztosítson, Apostoli felségnek pedig hosszú életet, erőteljes egészségben. Gróf Mailáth József.

Erre a következő válasz érkezett:

Nagyméltóságú Gróf Mailáth József Sátoraljújhely.

Ófelsége szívből köszönetet mond Nagyméltóságodnak, valamint az ottani megfigyelő állomáson lévő sebesülteknek és betegeknek az igaz érzelmű szavakért, amelyeket Ófelsége születésnapja alkalmából kívántak. A legmagasabb megbízásból Gróf Paar.

Egy porosz mánás

a zempléni oroszult falvaknak.

Nagy szövetségesünk, Németország főiri világának egyik tagja szép tanulást adta szövetségesi rokonlásának és meleg humanizmusának. Ugyanis, mint Szinnáról jelentik nekünk, gróf Tiehle Winkler Hubert porosz mánás, akinek Zemplénumegyéiben is erdőbirtoka van, bőkezű adománnyal tettett az oroszjárás folytán feldúlt zempléni falvak lakóinak segítségére. A nemeslelkű főir 1500 köbméter fát adományozott a feldúlt kárpáti falvaknak, amely anyag az elpusztult tűzhelyek felépítésében bizonyára nagy segítségül fog szolgálni.

Gróf Tiehle Winkler Rudolf nem magyar ember, nem a mi vörünkölő való vér, de azért mélyen meghatotta őt a Kárpátok lakóinak szerencsétlensége és átérzte a zempléni birtokosi nivótól folyó erkölcsi kötelezettséget. Hisszük, hogy fényes példája nem is marad hatástalan a mi itthoni birtokosaink, akiket még sokszorosan erősebb szálak fűznek a vármegyéhez, mint gróf Tiehle Winkler, az idegen föld szőlőit, versenyezve fognak sietni tuiszárnálni a porosz főir nemeslelkűségét.

HIREK.

— **Kitüntetés.** Ófelsége Bariss Árpád csendőri-alezredesnek az elmúlt hadi-évből teljesített kitünő szolgálatá elismerésül a 3. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Ujhelyi gyermekek a zempléni feldúlt tűzhelyekért.** Az ujhelyi gyermekek már nem egyszer adták szép tanulást, hogy fogékony szívüket mind-nem mesz mozgalom megériintés önk gyermekkel jóssággal és nemes ifjú lelkesedéssel sietnek a tőlük tehetőset elkövetni. Legutóbb egy bájos ujhelyi gyermek társaság Davidovits Adolf bankigazgató házában rendezett egy jótékonyoólu előadást, amelynek 50 korona 30 fillér jövedelmét a kis rendezők lapunknak adták át az oroszult falvak lakosságának javára. Az előadás után Davidovits Adolfné ussonnára látta vendégül a gyerekeket, akik között mint az előadás rendezői és közreműködői, Davidovits Ilius, Reichard Oga, Fried Mancsi, Friedmann Mancsi, Fuchs Ilius, Neuman József, Lichtenstein Palika, Kleinmann Sándor, conferencier Radó István, rendezők Fuchs István és Ráoz Zoltán szerepeltek. A nekünk átadott összeget a főispáni hivatalhoz juttattuk.

— **Uj tüzérhadnagy.** Ófelsége születésnapján, augusztus 18-án a Ludovikabéli többi végzett társával együtt kapta meg az aranyosillagot Schweitzer Péter, Schweitzer János ujhelyi faházgondnok fia, aki mint tüzérhadnagy közelebből a harctérre megy, ahol immár két testvére harcol, kik közül az egyik már többször meg is sebesült.

Beiratások. A sátorlajaujhelyi állami polgári leányiskolában az 1915/16. tanévre a beiratások az I-ső osztályba szept. 1-én, a II-ba 2-án, a III-ba 3-án, a IV-be 6-án eszüközlötnek délelőtt 8-11-ig az igazgatói irodában (Andrássy u. 10. sz.) A magántanulók javítóvizsgálatá augusztus hó 31-én d. e. 9 órákor a rendes tanulóké d. u. fél 3 órákor veszi kezdetét. A felvételi vizsgálatok szept. 3-án d. u. fél 3 órákor tartatnak meg. Tan- és felvételi díj egész évre 10 korona. Szegénysorsú kiváló előmeneteli tanulók szept. 10-én koronán tartandjmentességét is folyamodhatnak a beiratás napján. A rendes tanítás szept. 9-én kezdődik.

Homonna állami közép-fokú iskoláinak megnyitása. A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése folytán f. é. szeptember havában, a rendes időben megnyitják a homonnai állami polgári fiú és felső kereskedelmi iskola is. (Aug. 30. és 31-én pótvizsgák, szept. 1-3. beiratkozások) Egyévi szünetelés után újból feltárja kapuját a művelődés hajléka azon a helyen melyet nemrégiben barbár háború kíméletlen lábai tapostak. A háború fergetege egy időre feldulta a békés hajlékot s szétriasztotta lakóit tanárokat és tanítványokat egyaránt. Azóta messze elrcobogott a duló szélvész. Hős hadseregeink a távolban kergetik immár a fenegyávát, mely eljött, hogy békés gyümölcsöző munkát durrván fébeszakítson. A feltűrt mezőkön új élet virult, a földet hajlékukba új munkakérv vonult be. Bölcs államkormányzat, a közlekedés akarata újból megteremtették a fel-tételeket, melyek mellett az áldásos polgári tevékenykedés gyümölcsözőn megindulhatott. S a szellemi gyarapodás otthona, az iskola sem maradhat távra-nyitva a telenség sötét szelleme számára. Meggyújtás benne újra a tudás, szeretetteljes felvilágosítás fátylóját. Visszaszó újuk a régi tanítványainkat, meghívjuk az újakat. Jöjjenek szerény házukba minél számosabban, hogy minél több hazaszerető művelt és munkás polgárt neveljünk szeretett hazánknak, melynek épen most nem csupán öl-

döklő fegyverek erejével, de szellemi felsőbbségének hatalmával kell legyűrni ellenségeit, Hisszük, hogy mint eddig, úgy ezután is áldásos munkát fogunk végezni Isten segédelmével. *Cseh Elek igazgató.*

Szyrdinkó Leontine, városunk egyik kiválóan előnyösen ismert zongora tanárnője, újabb tanfolyamot hirdet. Az 5. sok éven át kifejlesztettségével elért eredményei feleslegesé teszik, hogy a jeles tanárnőt bővebben ajánljuk a közönség figyelmébe. Ugyancsak nálá alapos oktatást nyerne a növendékek a német nyelvűből is.

Az üszög elleni csávázás. A vetési idő közeledtével hova tovább nagyobb gondot okoz a gazdáknak az üszög elleni csávázás kérdése, annyival is inkább, mert az idejü buza megiehetősen üszögös, amely ellen ha jó pácolással nem védekezhetünk, a szemes termények elbetegesége jövőre nagyon is számottevő kárt okozhat. A pácolásra használatos rezgálic azonban oly drága s olyan kevés állt magában áron is rendelkezésre, hogy a gazdák nagy részének nem lesz módjában buzóját rezgálicoldatban csávázni. Segítségül jött azonban — mint ismétlés és megbizható helyről közli velünk — az Antispora-Vita, melyet a nagykanizsai Schwarz és Tauber cég hozott forgalomba s amely ugy a külföldi, mint a hazai laboratóriumi és gyakorlati kísérletek szerint tökéletesen pácolószert, amelynek 3 százalékos oldata kiirtja a 12 óra hosszat pácolt üszögporákot, de a vetőmag csiraképeségét sem befolyásolja legcélelőbb mértékben sem. Az üszög elleni védekezés kérdése tehát rezgálic nélküli is meg van oldva, mert az olcsó Antispora-Vita teljesen pótolja a rezgálicot.

Egy jobb házból való leánygyereket, ki a polgári iskola III. vagy IV. osztályát látogatja, teljes ellátásra olcsó árban elfogadom.

Özv. Wessely Mórné.

Az olaszok óriási veszteségei.

Budapest, aug. 23.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszíntér:

A Pulva alsó folyásától és Riasnotól észak felé vezető vasutvonaltól keletre rendkívül heves harcok folytak. Az ellenség minden talpalattnyi földet legszívósabban védelmez, de az egész harcvonal mentén számos ponton visszavetették. Ez alkalommal nagyszámu foglyot ejtettünk. Különösen keményen harcoltak kipróbált erdélyrészi ezredeink a Riasnotól északra fekvő Goló és Suchodal falvakkal. A 64. sz. gyalogezred egy orosz gránátosok által védelmezett sánc elfoglalása alkalmával a hét tisztből és 900 főnyi legénységből álló védőcsapatot elfogta és 7 gépfegyvert zsákmányolt. Breszt-Litovszk előtt semmi újság. Wlodawától keletre német csapatok a tavak övén tal nyomultak elő. Wladimir-Wolynskij körül biztosító csapatainkat Turyszkij és a Lubmoltól keletre fekvő területig toltuk előre. Az oroszokat visszaűztük. Kelet-Galiciában csend volt.

Olasz hadszíntér:

Csapatunk tegnap is az olaszoknak a doberdói fensík elleni intézett több rendbeli támadását verték vissza. Helyenként kézi tusáig fejlődött a harc. Sok esetben ellenség megkísérelt, hogy módszeres támadással közelítse meg védelmi vonalainkat. A tolemini hídfő delután tüzéségi gyorstűz alatt állott, ezt követően ellenséges gyalogság késő éjszakáig ismételt eredménytelenül támadott és súlyos veszteségei voltak. Többi harcvonalon nincs lényeges esemény. Tiroli erődítményeink ellen irányított nehéz tüzéségi tűz időnkint csökkent. Egykori szövetségeseink hadüzenete óta éppen ma telt el egy negyedév és az olasz hadsereg számtalan támadásával szemben seholy sem ért célt, ellenben óriási veszteségeket szenvedett. Csapatunk változatlanul állanak helyt a határon, vagy a határ közelében levő hadállásainkban.

Höfer altábornagy,

a vezérkari főnök helyettese.

Elfoglaltuk Ossowiecet és Tykocint.

Berlin, aug. 23.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Ma reggel Seebrügge előtt mint egy 40 hajóbólálló ellenséges hajóhad jelent meg, amely miután parti tüzéségünk tüzelt rája a nyugati irányban ismét eltávozott. A Vogezekben Muenstertől északra Lingenkopf Schratzmaenle Barenkopf vonalon új harcok vannak folyamatban. Az erős támadások tegnap este részben állásainkig haladtak előre. A Lingenkopfon ellentámadásokkal ismét visszavertük az ellenséget. Schratzmaenlen és a Barankopfon heves közelharcok, egyes árokreszek körül egész éjjel át tartanak. Mintegy 30 alpesi vadászt foglyul ejtettünk. Wabrinall (Lillettől délnyugatra) lelőttünk egy angol repülőgépet.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja Eichorn vezérezredes csapatai Kownótól keletre és délre további előrenyomulásban vannak. A Bobr mentén megszállottuk és az oroszok által kiürített Ossowiec várát. Tykocint elfoglaltuk és eközben 1200 oroszot köztük 11 tisztet elfogtunk és 7 géppuskát zsákmányoltunk Bielsktől északra az oroszoknak kétségbeesett ellentámadásai megihusultak, miközben az ellenség igen jelentékeny veszteségeket szenvedett. E városról délre előbbre haladtunk. Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja. A hadcsoport szívós harcok közepette átlépte a Kleszelela Racna vonalat és továbbra is kedvező körülmények között támad, 3050 oroszot elfogtunk és 16 géppuskát zsákmányoltunk. Mackensen tábornagy hadcsoportja a Pulva szakaszon való átkelést a Racna és a torkolat közötti arcvonalon heves ellen állás után kikényszerítette. A Pulva szakasz felett a Bugon át való támadás tovább halad.

Brest-Litovsk előtt a helyzet változatlan, a Switjacz mindkét oldalán Piszcanál (Wlodawától keletre) az ellenséget tegnap megvertük és északra felé visszaűztük.

Szabadalmazott és törvényesen védett
vetőmag-csávázószer
„ANTISPORA-VITA“

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispora-Vita az összes vetőmagfélék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett búzáknak csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 kor. 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárusítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER
nagykereskedők, NAGYKANIZSA.

Kórházak, fogolytáborok, fogolyaratók és munkások részére

szalmazsák, fejtáncos, lepedő, törülköző, zsebkezdő, vászonöltöny, gyékénypapucsok, takarók, pokrócok korlátlan mennyiségben rendkívül olcsó árak mellett kapható

Singer Mór W. özv. és Fia

kendő- és jutarúk, linoleum gyári raktára Perzsa szőnyegek közvetlen behozatala GYŐR. — Dr. Kovacs Pál-utca (Tejfeles-utca) 1. sz. — Sürgőnycim: JUTESINGER GYŐR.

Kereskedőknek, szövetkezeteknek, ismét-eladóknak igen alkalmas és ajánlatos.